

Good bye, “by exam”!

İsaxan İsaxanlı
Qəbul və tələbə şöbəsinin müdiri

Ali məktəbdə tələbələrin biliyinin obyektiv surətdə üzə çıxarılması bir sıra meyarlarla, o cümlədən, imtahanların keçirilmə qaydaları ilə sıx bağlıdır. Bu baxımdan universitətimizdə bu məsələ həmişə diqqət mərkəzindədir və daimi təkmilləşir. Ali məktəblərimiz arasında həmişə özünün yenilikçilik xarakteri ilə fərqlənən Xəzər universitəsində klassik imtahanvermə üsulundan başqa bir neçə qeyri-ənənəvi üsuldan – aralıq imtahanları, təkrar imtahanlar, tamamlama imtahanları və «Credit by examination» (birbaşa imtahan yolu ilə kredit toplanması; bundan sonra “Credit by exam”) imtahanvermə üsullarından istifadə edilir.

Bu yazıda biz «Credit by exam» imtahanvermə üsulunun universitətin təhsil siyasətində tutduğu yer, tələbələrin məzun olmasında bu üsulun rolu və ümumiyyətlə, imtahan verilməsində belə bir üsulun tətbiq edilməsinin məqsədəuyğunluğu, onun müsbət və mənfi tərəfləri haqqında söhbət açacağıq.

Xəzər universitəsində «Credit by exam» 1999-cu ildən tətbiq edilməyə başlanmışdır. İldən-ildən qazanılan təcrübədən doğan məqamları nəzərə almaqla zaman-zaman «Credit by exam»ın keçirilmə qaydalarında müəyyən dəyişikliklər edilmiş, qaydalar təkmilləşdirilmişdir.

Xəzər universitetində tələbələr aşağıdakı hallarda «Credit by exam» verə bilər:

- Hər hansı fənn üzrə aşağı keçid bal (bakalavr pilləsində 60-69, magistr pilləsində 65-74) toplamış tələbə orta balını (GPA) qaldırmaq istədikdə;

- Tələbənin universiteti bitirməsinə 1 (bir) və ya 2 (iki) fənn qalıbsa;
- Başqa ali məktəbdən Xəzər Universitetinə köçürülən tələbə köçürülmə zamanı hər hansı bir fənnin yekun qiyməti ilə razı deyilsə.

Maraqlıdır ki, ümumilikdə «Credit by exam» verən tələbələrin əksəriyyəti yuxarıda göstərilən ikinci hala uyğun tələbələrdir. Başqa sözlə, tələbələr «Credit by exam» üsulundan, demək olar ki, yalnız ali məktəbi bitirmə ərəfəsində istifadə edirlər. Orta balını (GPA) qaldırmaq üçün «Credit by exam» verən bir neçə tələbə olsa da, üçüncü haldan istifadə edən bir nəfər də tələbə olmamışdır. Bu o deməkdir ki, başqa ali məktəbdən Xəzər universitetinə köçürülən bütün tələbələr universitetinin qəbul etdiyi qiymətlərlə razılaşmışlar.

«Credit by exam» - in keçirilmə qaydaları

- Tələbə bir semestrə ən çox 2 (iki) fənn üzrə «credit by exam» verə bilər.
- «Credit by exam» verilən hər fənn üçün 100% təhsil haqqı ödənilir.
- Hansı fakültə və hansı fənn üzrə keçirilməsindən asılı olmayaraq, «credit by exam» imtahanları eyni gündə, eyni vaxtda, eyni auditoriyada keçirilir. İmtahan verənlərin sayı çox olarsa, əlavə auditoriya da seçilə bilər.
- «Credit by exam» keçirilən auditoriyada uyğun fakültənin (həmin fakültə üzrə heç olmasa bir tələbə imtahan verirsə) və imtahan şöbəsinin nümayəndəsinin iştirakı vacibdir.
- Universitə üzrə «Credit by exam» günü olaraq hər ayın üçüncü həftəsinin şənbə günü müəyyən olunur. Həmin gün iş günü deyilsə, imtahan növbəti iş günü keçirilir.
- «Credit by exam» imtahanlarında iştirak etmək üçün tələbə, dekanlıqla razılaşdırdıqdan sonra, ərizə ilə rektorluğa müraciət etməli, icazə aldıqdan sonra təhsil haqqını ödəməli və uyğun dekanlıqda qeydiyyatdan keçməlidir.

- İmtahandan 1 (bir) gün əvvəl qeydiyyat başa çatır, bütün dekanlıqlar «Credit by exam» vermək üçün qeydiyyattan keçmiş tələbələrin siyahısını Qeydiyyat və İnformasiya Şöbəsinə verir, burada uyğun siyahı üzrə qiymət cədvəli tutulur.
- Adı bu cədvəldə olmayan tələbə «credit by exam» verə bilməz.
- «Credit by exam» keçirildikdən sonra 3 (üç) gün müddətində nəticələr Qeydiyyat və İnformasiya Şöbəsinə verilir.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi tələbələr «Credit by exam» üsulundan, demək olar ki, yalnız ali məktəbi bitirmə ərəfəsində istifadə edirlər. Son bir ildə məzun olanların «Credit by exam»dan necə yararlandıklarını əyani görmək üçün aşağıdakı statistik cədvəllərə nəzər salaq:

2011-ci il mart buraxılışı

Fakültələr	Məzunlar	«Credit by exam» verməklə məzun olanlar	Faiz
Mühəndislik və tətbiqi elmlər	7	3	43
İqtisadiyyat və menecment	34	16	47
Humanitar və sosial elmlər	44	28	64
Təhsil	3	1	33
Hüquq	8	7	88
Tibb	8	1	13
Cəmi	104	56	54

Göründüyü kimi, 2011-ci ilin mart buraxılışında Mühəndislik və tətbiqi elmlər fakültəsi üzrə məzun olan 7 nəfərdən 3-ü, İqtisadiyyat və menecment fakültəsi üzrə məzun olan 34 nəfərdən 16-sı (2 nəfər kəsilib), Humanitar və sosial elmlər fakültəsi üzrə məzun olan 44 nəfərdən 28-i (2 nəfər kəsilib; onlardan biri 2 fəndən «Credit by exam» verib və hər iki

fəndən kəsilib), Təhsil fakültəsi üzrə məzun olan 3 nəfərdən 1-i, Hüquq fakültəsi üzrə məzun olan 8 nəfərdən 7-si, Tibb fakültəsindən məzun olan 8 nəfərdən 1-i «Credit by exam» verməklə məzun olmuşlar. Təhlildən görünür ki, «Credit by exam» verən 60 nəfərdən cəmi 4-ü kəsilmiş, 56-sı isə həmin imtahanları müvəffəqiyyətlə verərək məzun olmuşlar.

Beləliklə, bu buraxılışda məzun olan 104 nəfərdən 56-sı «Credit by exam» verməklə məzun olmuşlar. Bu məzunların 54%-i deməkdir.

2011-ci ilim sentyabr buraxılışında isə mənzərə aşağıdakı kimi olmuşdur:

2011-ci il sentyabr buraxılışı
(May ayında məzun olanlarla birlikdə)

Fakültələr	Məzunlar	«Credit by exam» verməklə məzun olanlar	Faiz
Mühəndislik və tətbiqi elmlər	19	7	37
İqtisadiyyat və menecment	44	8	18
Humanitar və sosial elmlər	76	23	30
Təhsil	22	10	45
Hüquq	1	1	100
Tibb	82	10	12
Cəmi	244	59	24

Cədvəldən görüldüyü kimi, 2011-ci ilin sentyabr buraxılışında Mühəndislik və tətbiqi elmlər fakültəsi üzrə məzun olan 19 nəfərdən 7-si (2 nəfər kəsilib, məzun olanlardan 1-i 2 fəndən «Credit by exam» verib), İqtisadiyyat və menecment fakültəsi üzrə məzun olan 44 nəfərdən 19-u (1 nəfər kəsilib, məzun olanlardan 1-i 2 fəndən «Credit by exam» verib), Humanitar və sosial elmlər fakültəsi üzrə məzun olan 76 nəfərdən 23-ü (3 nəfər kəsilib; məzun olanlardan 8-i 2 fəndən «Credit by exam» verib), Təhsil fakültəsi üzrə məzun olan

22 nəfərdən 10-u (onlardan 3-ü 2 fəndən «Credit by exam» verib) , Hüquq fakültəsi üzrə məzun olan 1 nəfərdən 1-i (o da 2 fəndən «Credit by exam» verib), Tibb fakültəsindən məzun olan 82 nəfərdən 10-u (2 nəfər kəsilib, məzun olanlardan 7-si 2 fəndən «Credit by exam» verib) «Credit by exam» verməklə məzun olmuşlar. Təhlildən görünür ki, «Credit by exam» verən 67 nəfərdən 8-i kəsilmiş, 59-u isə həmin imtahanları müvəffəqiyyətlə verərək məzun olmuşlar.

Beləliklə, sentyabr buraxılışda məzun olan 244 nəfərdən 59-u «Credit by exam» verməklə məzun olmuşlar. Bu, məzunların 24%-i deməkdir.

Bir fakta da diqqət yetirmək maraqlıdır. Mart buraxılışında 2 fəndən «Credit by exam» verərək məzun olan yoxdur, amma sentyabr buraxılışında 21 nəfər 2 fəndən «Credit by exam» verərək məzun olmuşdur. Yəqin ki, bu hal artıq universitetdə «Credit by exam»ın ləğv edilməsi və bu imkanın tələbələrə son dəfə verilməsi ilə bağlıdır.

Əgər 2011-ci il mart və sentyabr buraxılışları üzrə məlumatları ümumiləşdirsək son bir ildə «Credit by exam» verməklə məzun olanlar haqqında məlumat aşağıdakı kimi olar:

2011-ci il buraxılışı

Fakültələr	Məzunlar	«Credit by exam» verməklə məzun olanlar	Faiz
Mühəndislik və tətbiqi elmlər	26	10	38
İqtisadiyyat və menecment	78	24	31
Humanitar və sosial elmlər	120	51	43
Təhsil	25	11	44
Hüquq	9	8	89
Tibb	90	11	12

Cəmi	348	115	33
-------------	------------	------------	-----------

Beləliklə, son 1 ildə məzun olan 348 nəfərdən 115 nəfəri «Credit by exam» verməklə məzun olmuşlar. Bu, məzunların 33 %-i deməkdir və kifayət qədər böyük rəqəmdir.

«Credit by exam»la bağlı yuxarıda yazılmış qaydalar obyektivliyi və şəffaflığı kağız üzərində tam təmin etsə də, reallıqda narahatedici hallar da kifayət qədərdir. Bunlara misal olaraq aşağıdakıları göstərmək olar:

- «Credit by exam» verərək məzun olanların sayının çoxluğu
- «Credit by exam» imtahanlarında kəsilmələrin çox az olması. Nəzərə alsaq ki, «Credit by exam» verənlərin xeyli hissəsi imtahan verdiyi fənni əvvəllər heç oxumamışlar, kəsilmələrin belə az olması bu imtahanların keçirilməsinə yumşaq yanaşmaların olduğu fikrinə, təbii olaraq, yol açır.
- Heç vaxt oxumadığı hər-hansı bir fəndən «Credit by exam» yolu ilə imtahan vermə hallarının get-gedə artması.
- «Credit by exam» İmtahanlarında testlərin yeniləşməməsi, əsasən köhnə testlərdən istifadə edilməsi
- «Credit by exam»ın keçirilməsi haqqında qaydalara, demək olar ki, əməl edilməməsi (Məsələn, qaydalara görə «Credit by exam» vermək istəyənlərin qeydiyyatının imtahandan 1 (bir) gün əvvəl başa çatmasına baxmayaraq, çox vaxt tələbə imtahan günü və hətta imtahandan sadəcə bir neçə saat qabaq gəlib «Credit by exam» vermək arzusunu bildirir və tələm-tələsik verilmiş testlə imtahanda iştirak edə bilirdi)
- “Bir semestrə ən çox 2 (iki) fənn üzrə «Credit by exam» verilə bilər” qaydası çox sadəcə interpretasiya olunur və tələbə **bir gündə!!!** 2 (iki) fənn üzrə «Credit by exam» verə bilirdi.

- Bəzən hətta «credit by exam» verərək kəsilməmiş tələbəyə yenidən həmin fəndən «Credit by exam» verməyə icazə verilirdi. Belə hallar nadir hal olsa da, bu onu göstərir ki, bu zaman əsas məsələ tələbənin məzun olmasına süni yolla şərait yaratmaq olur. Belə imtahanlarda ciddilik və keyfiyyətdən danışmaq isə sadələşmədir. Tələbələr özləri də bunu başa düşür və bundan hər cür yararlanmağa çalışırdılar. Sadə bir misal: Humanitar və sosial elmlər fakültəsinin (Politologiya ixtisası) bir tələbəsi 2009-cu ilin yaz semestrində oxuduğu Fransız dili–2 fənnindən 54 alaraq kəsilməmişdi. Tələbə 2001-ci ildə sentyabr ayının 13-də universiteti bitirmək üçün həmin fəndən «Credit by exam» vermiş və 100 baldan cəmi 11 bal toplayaraq yenə kəsilməmişdir. Cəmi 2 gün sonra o, məzun olmaq şansını itirməmək ümidi ilə təkrarən «Credit by exam» vermək üçün müraciət edir. Fakültə dekanının “axı sən nə vaxt hazırlaşdın, təbii ki, yenə imtahan verə bilməyəcəksən” fikrinə belə cavab verir: “Mən bu gecə yatmamışam və tam hazırlaşmışam. İmtahan verməyə hazırım”. Heç şübhəsiz tələbə, demək olar ki, anlayışı olmadığı bir fənn üzrə imtahana bir gecəyə hazırlaşmanın mümkünsüzlüyünü bilir, sadəcə olaraq, yaranmış vəziyyətdə imtahan götürənlərin “insafli davranacaqlarına” ümid edirdi. Tələbə imtahan verdi, 23 balla imtahandan kəsildi. Elə həmin ərəfədə, məzunluğa namizədlərin sənədləri dəqiqləşdirilərkən məlum oldu ki, həmin tələbənin məzun olması üçün bir yox, iki fəndən imtahan verməsi zəruridir. Üstəlik, tələbə «Credit by exam» üçün icazə alarkən tədris işləri üzrə prorektorun və fakültə dekanının adından da sui istifadə etmişdi. Belə olan halda, tələbəyə iki fəndən «Credit by exam» üçün şans verilmədi və onun Fransız dili-2 fənninin nəticələri də ləğv edildi. Amma bu misal tələbələrin «Credit by exam»a nə qədər qeyri-ciddi münasibətdə olmalarının bariz nümunəsidir.

Beləliklə, «Credit by exam» həm tələbələr, həm də müəllimlər arasında asan məzun olma metodu kimi qiymətləndirilməyə başlamışdı. Məhz bu və yuxarıda göstərilən digər məqamlar «Credit by exam» siyasətinə yenidən qayıtmanı və onunla bağlı ciddi qərarların qəbul edilməsini şərtləndirən cəhətlərdəndir.

6 oktyabr 2010-cu il tarixdə Rektor yanında şuranın iclasında “Credit by exam” imtahanları haqqında geniş fikir mübadiləsi aparıldı və nəticədə “Credit by exam” imtahanlarının keçirilməsi qaydalarında aşağıdakı dəyişikliklər edilməsi haqqında Rektorun 07 oktyabr 2010-cu il tarixli, T/03saylı əmri imzalandı. Əmrdə deyilirdi:

1. 15 sentyabr 2010-cu il tarixə qədər ümumi kreditlərinin sayı 90-dan az olmayan tələbələr “Credit by examination” verə bilərlər.
2. 2010-2011-ci tədris ilində “Credit by examination” imtahanları 21-28 fevral 2011-ci il və 1-10 sentyabr 2011-ci il tarixlərində verilə bilər. İmtahanların dəqiq tarixi fakültə dekanları tərəfindən müəyyənləşdirilərək tədris işləri üzrə prorektorla razılaşdırılsın.
3. 15 sentyabr 2011-ci il tarixdən etibarən “Credit by examination” imtahanları ləğv edilsin.
4. Fakültə dekanları əmrin bütün tələbələrə çatdırılmasını təmin etsinlər.
5. Əmrin icrasına nəzarət tədris işləri üzrə prorektor Rafiq Əhmədova həvalə edilsin.

Təxminən 12 illik bir dövrdə tətbiq olunan bir sistemin buraxdığı izlər və onun ləğv edilməsinin məqsədəuyğunluğu haqqında universitetin “Credit by exam” məsələsi ilə yaxından əlaqəli olan bir sıra əməkdaşlarına aşağıdakı sualla müraciət etdim: “Credit by exam” bizə nə verdi və onun ləğv edilməsi bizə nə verəcək?”

Aldığım cavablardan əsas məqamları olduğu kimi diqqətinizə çatdırıram:

Məhəmməd Nuriyev

Tədris işləri üzrə prorektor

- Bu imtahanın əhatə etdiyi materialın həcmi və keyfiyyəti ənənəvi imtahan materiallardan aşağıdır.
- Bir qayda olaraq bu imtahanı verənlərin əksəriyyəti proqramı vaxtında başa çatdırmayan zəif tələbələrdir və semestr boyu fənni öyrənib imtahan verə bilməyən tələbəyə xüsusi şəraitin yaradılması məqsədə uyğun deyildir.

- “Credit by exam” imtahanının təşkili dekanlıqların cari işlərinin gedişatını pozur, məzunların sənədlərinin hazırlanmasında gərginlik yaradır, bəzi hallarda isə texniki səhvlərə səbəb olur.
- Əgər söhbət tədrisin keyfiyyətindən gedirsə, bu imtahanın ləğv edilməsi məqsədə uyğundur.
- “Credit by exam” zəif tələbələrin məzun olunmasına şərait yaradır.
- Bu imtahanın ləğv edilməsi tələbələrin rəsmi ildə iki dəfə - fevralın əvvəlində və iyunun sonunda məzun olmasına imkan yaradacaq. Bu da öz növbəsində beynəlxalq proqramlara müraciət edən və orduya çağırılanların işlərini yüngülləşdirəcək.
- Tələbələrin məzunluğa qarşı münasibəti ciddiləşəcək və onların bilikləri artacaq.
- Dekanlıqlar öz işlərini daha səmərəli planlaşdırmağa biləcəklər.

Rafiq Əhmədov

İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektor

- “Credit by exam” imtahanlarının ləğv edilməsi tələbələrin fənləri qısa bir müddət (10-15 gün) ərzində deyil, bütün semestr ərzində mükəmməl öyrənərək syllabusda nəzərdə tutulan qiymətləndirmə sisteminə tam riayət edilməsini təmin edir.

İnqilab Əhmədov

İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekani

Müsbət tərəfləri:

- Tələbələrə məzun olmaq üçün yalnız bir fənn qaldıqda, əlavə bir semester oxumadan imtahan verib universiteti bitirmək şansı
- Universitetə müvafiq fənnin məbləğini cəlb etməklə, əlavə məsrəflərə getməyərək tələbəni məzunluğa göndərmək imkanı
- “Credit by exam” nizamlı olaraq universitet səviyyəsində planlaşdırılaraq mütəşəkkil keçirilir, burada pərakəndəlik və əyintilər minimum endirilir
- Məzunların bir qayda olaraq sonuncu semestrə gərginliyi nisbətən səngiyir, belə ki, bir imtahan qalarsa, onu buy olla verməklə onlar daha rahat fənn seçimini edirlər.

Mənfi tərəfləri:

- Adətən “Credit by exam”a hazırlaşan tələbələr onu adi semester ərzində keçdikləri və sonda verdikləri imtahana nisbətən daha zəif öyrənirlər.
- Tələbələrdə müəyyən arxayınçılıq hiss olunur, bəziləri hətta iki belə imtahan vermək fikrinə düşürlər.

- Müəllimlər bu testləri hazırlamağa dəvət etmək bir az müşkül olur.
- İmtahan zamanı “xaltura” ola bilər və imtahan bəzən formal xarakter ala bilər.

Beləliklə, mənim fikrim:

Hələ ki bizə “Credit by exam” lazımdır. Ancaq onu çalışıb istisna hal kimi istifadə etmək lazımdır. Bunun üçün xüsusi tələblər olmalıdır. Məsələn GPA-i müəyyən faizdən çox olan tələbələrə şamil olunmalıdır

Cabir Xəlilov

Humanitar və sosial elmlər fakültəsinin dekani

Əslində “Credit by exam” bizə əziyyətdən başqa heç bir şey vermir. O ki qaldı tələbələrə, onları başa düşmək olar. Bir və ya iki fənnə görə bir semestr oxumaq bir sıra çətinliklər törədir. Belə ki, kifayət gədər boş vaxt yaranır, işə düzəlmək mümkün olmur, əskərlik problemi başlanır və sair. Bu semestr üzrə biz tələbələrə elan etmişik ki, “Credit by exam” sonuncu dəfə olacaq və bundan sonra belə imtahanlar keçirilməyəcək. Yəni tələbələr artıq məlumatlıdırlar. Gələcək üçün mən təklif edərdim ki, tələbələrə yalnız sonuncu semestrdə 7 fənnən qeydiyyatdan keçməyə icazə verilsin, o da yalnız bir şərtlə ki o, həmin fənlərdən keçə bilsə Universiteti bitirə bilər. İkinci variant belə ola bilər ki, tələbələrə hər semestr üzrə maksimum 6 fənnən qeydiyyatdan keçməyə icazə verilsin və sonuncu semestrdə yalnız bir fənn üzrə “Credit by exam” verməyə icazə verilsin.

Elza Səmədova

Təhsil fakültəsinin dekani

Əslində “Credit by exam” imtahanı, bütün şərtləri yerinə yetirilərək tətbiq edildiyi təqdirdə, tələbələr üçün bir fürsət idi. Ancaq təəssüf ki, Xəzər Universitetinin müəllim və tələbə heyəti (bəlkə də dekanlıqlar) bu fürsətdən sui-istifadə edərək bu haqqın itirilməsinə səbəb oldular. “Credit by exam” imtahanı Xəzər Universitetinin əksəriyyət tələbələri tərəfindən asan yolla əldə edilə biləcək 6 kredit kimi başa düşülürdü. Bu haqqın ləğv edilməsi həqiqətən buna ehtiyacı olan başarılı tələbələrə haqsızlıqdır.

Mənim təklifim bu haqqın rektor yanında yaradılmış şuranın müzakirəsi və icazəsi ilə müəyyən şərtləri yerinə yetirən tələbələrə verilməsidir. “Credit by exam” üçün çox ciddi qaydalar tərtib edilməli və bu qaydaların eyni ciddiliklə tətbiq edilməsi təmin edilməli, sadəcə başarılı tələblər bu haqdan istifadə etməlidir.

Nigar Bağirova

Tibb fakültəsinin dekanı

Если для окончания студенту необходимо только 3 кредита – то предоставление такой возможности оправдано. Этот экзамен студент может сдавать только в том случае, если этот предмет он проходил в свое время, но срезался. Это может быть один предмет. Второй он может сдавать с согласия проректора или ректора. Кроме того, если один экзамен позволяет студенту получить диплом с отличием, то мы можем позволить пересдать предмет, по которому у этого студента низкая оценка (из специальных предметов). Необходимо обращать внимание и на то, какой студент просит разрешения на сдачу такого экзамена. Если студент учиться 10 лет и его средняя оценка -70, то вряд ли он сможет за неделю подготовиться и сдать экзамен. Т.е. подход к данному вопросу должен быть избирательный.

Eldar Şahgəldiyev

Magistratura, doktorantura və elmi işlər üzrə bölmə rəhbəri

İngilis dili departamentinin sabiq müdiri

- Bizə nə verdi sualı düz qoyulmayıb. Biz onu ləğv etməklə birmənalı iş görməmişik. Tələbənin (bu az sayda tələbəni təşkil edir, adətən, daha bizdəki kimi kütləvi yox) belə imkandan müstəsna hal kimi istifadə etmək huququ məhdudlaşdırılır. Bu mənfi haldır.
- Bizim şəraitdə isə bunu müsbət qarşıladıq, ona görə ki, bu artıq kütləvi xarakter almışdı və neqativ hallara yol açardı.
- Departamentlər üçün lazımsız iş yuku idi.
- “Credit by exam” testlərinin konfidensiallığını pozurdu. Heç kim yeni test vermirdi, olanları sadəcə olaraq ən yaxşı halda modifikasiya edirdi. Odur ki ‘informasiya axını’nın olmamasına iddia etmək düzgün olmazdı
- Və nəhayət sinif otağı, əlavə inzibati narahatlıq və s. var idi.
- Daha başqa səbəblər də vardır ki, onların da daha dərin təhlilə ehtiyacı var. Butövlükdə müsbət haldır onu ləğv etmək.

Göründüyü kimi, “Credit by exam”ın ləğv edilməsini fakt kimi qəbul edənlər də var, onun müəyyən şərtlər daxilində yeni formada saxlanmasını təklif edənlər də. Mənim məqsədim isə bitmiş bir məsələni yenidən gündəmə gətirmək yox, sadəcə olaraq, “Credit by exam”la keçdiyimiz yola bir də nəzər salmaq, onun mənfi və müsbət tərəflərini bir də nəzərdən keçirmək idi.

Beləliklə, 15 sentyabr 2011-ci il tarixdən etibarən “Credit by examination” imtahanları ləğv edildi. Lakin bununla məsələni tam bitmiş hesab etmək olmaz. Odur ki, illərlə tətbiq olunmuş, universitetdə sanki bir ənənə formasını almış “Credit by exam” imtahanvermə üsulunun ləğvindən sonra fakültə dekanları, ən azı sonuncu kurs tələbələri ilə bağlı, vaxtlı-vaxtında ciddi təhlillər aparmalı, müəyyən arzuolunmayan (xüsusən də tələbələr üçün), bir az da qeyri-məntiqi kimi görünən (məsələn, tələbənin 1 fənnə görə tam bir semestr oxumaq məcburiyyətində qalması) mənzərələrin yaranmasına imkan verməməlidirlər. Düşünürəm ki, belə məqamlara tam aydınlıq gətirilməsi və bunun ciddi bir qayda şəklinə salınması məqsədi ilə məsələnin Rektor Yanında Kabinet və ya Şurada (bəlkə də birləşdirilmiş tərkibdə) müzakirə edilməsinə ehtiyac var.

Görünür, hər şeyin, hər yeniliyin də bir sonu var. Əslində bir şeyə son verilməsi özü də bir yenilikdir.

Good bye, “by exam”!

Mənbə:

Xəzər Xəbər (jurnal), № 300, səh.22-26, Oktyabr, 2011, Xəzər universitəsi